

Δημήτρης Τσαλουμάς

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΤΗΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Η ποιητική συλλογή Επικαρπία περιλαμβάνει ποιήματα που γράφτηκαν απευθείας στην αγγλική, και μεταπλάστηκαν από τον ίδιο τον ποιητή και στα ελληνικά. Από αυτή τη συλλογή ποιημάτων, όπως Ο χαμός και Γύμνασμα για τρεις φωνές, φαίνεται να μπαίνει ο ποιητής στην πιο ώριμη περίοδο του.

Μέρος 6^ο

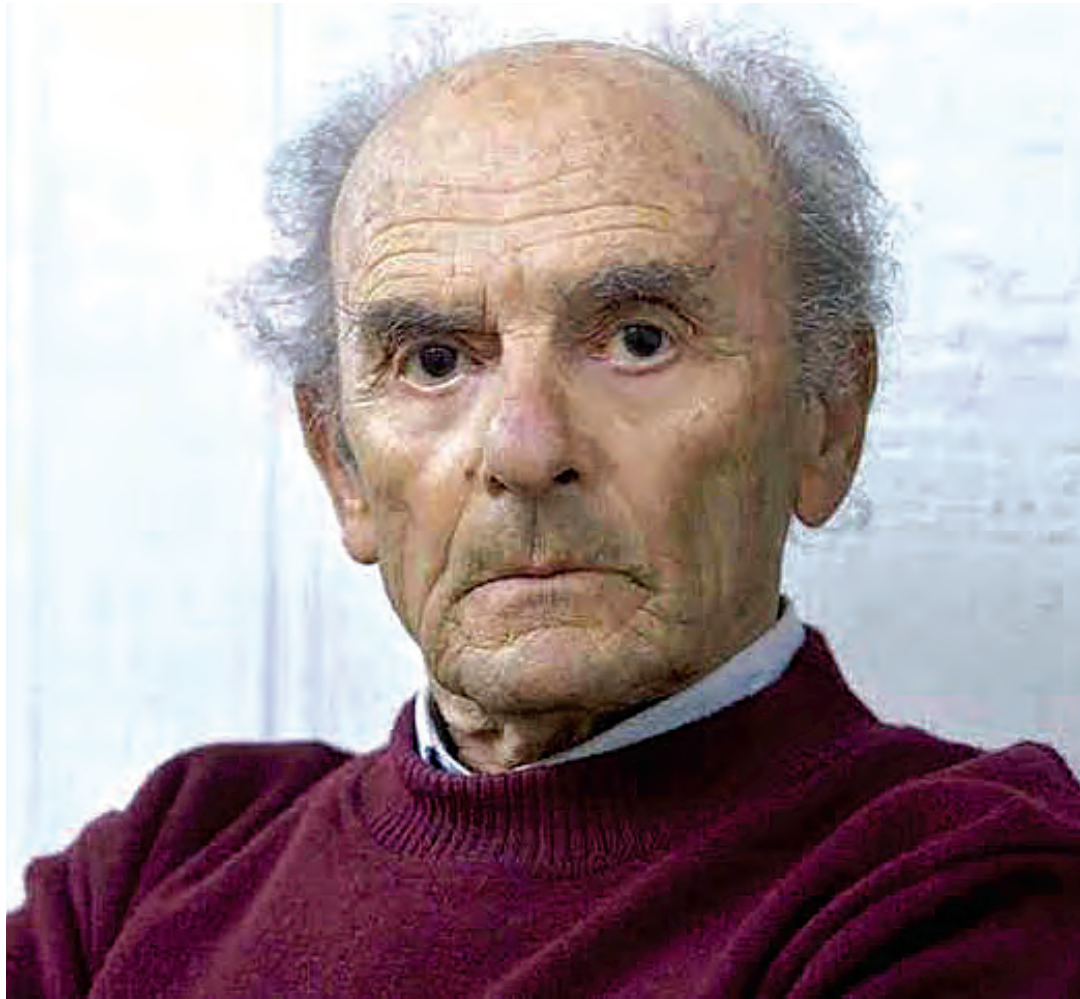
Η τρίτη κατηγορία ποιημάτων του Τσαλουμά είναι αυτή όπου φουντώνει το άγχος για την μελλοντική επιβίωση της ποιητικής προσπάθειας. Αυτά τα ποιήματα ίσως είναι και τα περισσότερα στο βιβλίο των επιγραμμάτων. Παράδειγμα η Απόρριψις αιτήσεως ανορθόδοξου πιστού, Στον περίεργο πολίτη, Η ωραία και ο ποιητής, Η πανοπλία, Συμβουλή, Ευελπιστούντος εμπόρου απογοήτευσης, Ο μουσαφίρης, και πολλά άλλα.

Η φωνή του ποιητή σ' αυτά τα ποιήματα, μεταμφιέζεται σε διάφορα πρόσωπα, τα οποία καλύπτουν μια γκάμα συναισθηματικών καταστάσεων, που το ανασφαλές ποιητικό υποκείμενο βιώνει. Ο ποιητής συνομιλεί με την μούσα της ποίησης, τη δέχεται όπως το «σαλιγκάρι τα πρωτοβρόχια», δηλώνει την «πρόθεσή» του να την υπηρετήσει δημιουργώντας «υβρίδιους καρπούς, / άνθη σε μίσχους ισχνότερους, / συνθετικές μεταφορές μεταφυσικού κάλλους», αλλά παράλληλα είναι καχύποπος για το αποτέλεσμα της προσπάθειάς του, δηλώνει τον φόβο του και την ανησυχία του, έτσι στο ποίημα Η ωραία και ο ποιητής β' γράφει:

Η ΩΡΑΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ Β'

Άκουσε, μη βλέπεις τώρα που σου γλυκομιλά. Τις νύχτες γυρίζει τα σοκάκια και δέρνεται με το καμτσι. Οι φωνές που ακούς είναι αυτός. Και μη θωρείς που σου στρώνει τραπέζι. Μονάχος του, περνά με το τίποτα. Καμιά φορά πάω ν' αποσπερίσω και με κοιτάζει σαν να' μouna βιβλίο, αμίλητος – εγώ να καπνίζω συνέχεια κι αυτός να μετροφυλλά. γι αυτό σου μιλώ, γιατί θα του περάσει ο σεβντάς, κι άμα φορέσει ράσο η κουβέντα του κι η αποθυμιά του τρίχινο σάκκο θ' αναστενάξεις, που δε βρέθηκε στον τόπο Χριστιανός να σ' ερμηνέψει.

Για τον ποιητή η μετανάστευση αποτέλεσε έναν προβληματικό χωροχρόνο, όπου το υποκείμενο δυσκολεύτηκε να έχει ισότιμη παρουσία μέσα στο πολιτιστικό γίγνεσθαι. Δεν ήταν ο μόνος, ήταν η πλειοψηφία των μη αγγλοσαξονικής καταγωγής νέο-μεταναστών, οι οποίοι ούτε την κουλτούρα της καπιταλιστικής κοινωνίας ένοιωθαν για δική τους, ούτε και το φυσικό αυστραλέζικο περιβάλλον μπόρεσαν να αποδεχτούν, ώστε να νιώσουν καλά ψυχολογικά. Αυτή η αδυναμία αποδοχής και ενσωμάτωσης, μέσα στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζούσε, έφερε τον Τσαλουμά σε μειονεκτική θέση σαν ποιητή, όταν επηρεάστηκε από το ελιτιστικό και ελιτίστικο αγγλοσαξονικό ρεύμα, το οποίο ενθάρρυνε την αποστασιοποίηση από την καθημερινότητα με στόχο, να αρθεί ο ποιητής σε ένα ύψος που να είναι σε θέση να εποπεύσει από ψηλά τον κόσμο. Όμως ο Τσαλουμάς, καθώς αποστασιοποιείται

Δημήτρης Τσαλουμάς

από τον καθημερινό κόσμο της μετανάστευσης, δεν έχει να εποπεύσει από ψηλά παρά μόνο το ελλαδικό του παρελθόν. Ούτε γόνος αριστοκρατών ήταν για να θυμηθεί με ενοχές τι κάνανε οι δικοί του στους ιθαγενείς, ούτε και απόγονος καταδίκων για να μισήσει το αριστοκρατικό κατεστημένο της Αγγλίας και να προσπαθήσει να βρει μια δική του αυστραλιανή ταυτότητα.

Ο Τσαλουμάς απόμακρος, από την «φασαρία» της μεταναστευτικής ζωής, το μόνο που είχε να εποπεύσει από ψηλά, ήταν το αγροτικό νησιωτικό παρελθόν του στη Λέρο. Αυτό το παρελθόν καθώς αναβιώνει μέσα από ποιήματα, γίνεται η μορφή της υπέρτατης αφαίρεσης που είναι ο χρόνος, και θα οδηγήσει στην αποδοχή και αναγνώριση του ως αξιόλογου ποιητή. Βέβαια στα πλαίσια πάντα της πολιτικής για τον «πολυπολιτισμό», η οποία αντιλαμβάνεται την κουλτούρα, σαν ένα απελευθερωτικό στολίδι του ατομικού χωροχρόνου απομονωμένο από την οικονομία και την εργασία.

Αυτή η αναγνώριση θα παρακινήσει τον ποιητή να αρχίσει να γράφει ποιήματα και στην αγγλική γλώσσα. Αρχισε να νιώθει κάτι και για την Αυστραλία, φυσικά μέσω της αναγνώρισης που άρχισε να του γίνεται.

Η ποιητική συλλογή Επικαρπία περιλαμβάνει ποιήματα που γράφτηκαν απευθείας στην αγγλική, και μεταπλάστηκαν από τον ίδιο τον ποιητή και στα ελληνικά. Από αυτή τη συλλογή ποιημάτων, όπως Ο χαμός και Γύμνασμα για τρεις φωνές, φαίνεται να μπαίνει ο ποιητής στην πιο ώριμη περίοδο του. Πιστεύω πως η ελ-

ληνική ποίηση σε τίποτα δεν έχασε, αλλά μάλλον κέρδισε με τη μεταφορά αγγλικών ποιημάτων του Δ.Τ. στην ελληνική γλώσσα. Όπως γράφει η Ινδή ποιήτρια Sujata Bhatt σε ένα ποίημά της: “How many languages must you learn / before you can understand your own?”. Οι συλλογές που θα δημοσιεύσει γράφοντας απ' ευθείας στην Αγγλική, όπως Γεράκι στη γούρνα, Η Μαούνα, Το λιμάνι, Εξορία, Ανατολή με σπουργίτι, είναι απαλλαγμένες από τον αυταρχισμό της διδακτικής στάσης. Η ειρωνεία έχει καθεί, και αν σε κάποιο σημείο εμφανίζεται, έχει πάρει μια λεπτή αδιόρατη απόχρωση. Ο λόγος γίνεται συγκαταβατικός, το σώμα γερμένο σε στάση προσευχής, ο χρόνος περασμένος απλώνει μια πατίνα θαμπίδας στα πράγματα. Εδώ ο ποιητής φτάνει σε μεγάλη ωριμότητα. Αλλά ας δούμε τα ποιήματα αυτά, τα οποία γράφτηκαν στην αγγλική γλώσσα, και ξαναπλάστηκαν στην ελληνική, κατά πόσο η ποίηση κερδίζει σε καθαρότητα, με το πέρασμα του συναισθήματος από την κρησάρα δύο γλωσσών. Έχω υπόψη μου την έκδοση αυτών των ποιημάτων με τον τίτλο Δίφορος Καρπός των εκδόσεων Owl.

Με τα ποιήματα αυτά ο ποιητής, έχει μπει βαθιά στον προσωπικό του ποιητικό χώρο. Είναι ένας ενδιάμεσος χώρος, αυτός, μεταξύ δύο γλωσσών και δύο πατριδών. Είναι ένας ιδιαίτερα ψυχολογικός χώρος, δημιουργημένος από την υπόσταση που δημιουργούν οι δυσκολίες και απογοητεύσεις της μετανάστευσης. Τον χώρο αυτό ο Τσαλουμάς τον έχει διαμορφώσει με τις αναμνήσεις του, και το γλωσσικό ιδίωμα που αυτές οι μνήμες κιντοποιούν.